

ÚSTAVNÝ ZÁKON O AUTONOMII SLOVENSKEJ KRAJINY

ze dne 22. listopadu 1938

(publikován pod č. 299/1938 Sb.)

Národní shromáždění vycházejíc z toho, že Česko-Slovenská republika vznikla shodou suverénní vůle dvou rovnoprávných národů, že slovenskému národu v Pittsburské dohode, ako aj v iných smluvách a prejavoch, domácich i zahraničných, zabezpečená bola úplná autonómia a vedené snahou usmierenia slovenského a českého národa v duchu Žilinskej dohody, usnáša sa na tomto ústavnom zákone:

Časť prvá.

Úvodné ustanovenia.

Článok I.

Ústavný súd rozhoduje aj o tom, či zákony Snemu Slovenskej krajiny vyhovujú zásade článku I, zákona zo dňa 29. februára 1920, č. 121 Sb. z. a n., ktorým sa uvádza ústavná listina Česko-Slovenskej republiky.

Článok II.

Ústavný súd dopĺňa sa dvoma ďalšími členmi (náhradníkmi), ktorých menuje vláda Slovenskej krajiny. Dokiaľ sa tak nestane, ústavný súd vykonáva svoju pôsobnosť v dosavadnom zložení a podľa doterajších predpisov.

Článok III.

(1) Zákony vyhlásené do dňa, v ktorom sa ustaví Snem Slovenskej krajiny, i keď sa týkajú vecí, ktoré spadajú do zákonodarnej moci Snemu Slovenskej krajiny, vzťahujú sa aj na územie Slovenskej krajiny, ak len zo samého zákona iné neplynie.

(2) Ak v zákonoch, na ktorých sa usnieslo Národné shromáždění, hovorí sa o podrobnej úprave či už zákonom alebo nariadením a ide o otázku, spadajúcu do právomoci zákonodarných a vládnych orgánov Slovenskej krajiny, tieto sú príslušné vo veci usnášať sa.

(3) Vládnu a výkonnú moc na území Slovenskej krajiny od 7. októbra 1938 vykonáva vo veciach, spadajúcich do právomoci Slovenskej krajiny dotiaľ, kým nebude utvorená Slovenská krajinská vláda (čl. V, odst. 4), Slovenská krajinská vláda, pozostávajúca z piatich členov, ktorá tvorí súčasť ústrednej vlády (§ 70 ústavnej listiny).

Článok IV.

Ustanovenia článkov I.-III. ako i čl. V., odst. 4 časti prvej a ustanovenia časti druhej tohoto ústavného zákona tvoria súčasť ústavnej listiny. Prevádzacie zákony, spomínané v tomto zákone, netvoria súčasť ústavnej listiny.

Článok V.

(1) Voľby do prvého Snemu Slovenskej krajiny vypíše Slovenská krajinská vláda tak, aby sa mohli vykonať do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto zákona podľa ustanovení časti I. a III. zák. čís. 330/1920 Sb. z. a n. v znení zák. čís. 126/1927 Sb. z. a n. s tou zmenou, že aktívne volebné právo

majú tí, ktorí v deň voľby prekročili 21. rok svojho veku, že na 20. 000 odovzdaných platných hlasov, ako aj na zbytok presahujúci tri štvrtiny tohto počtu, dostane každá strana jeden mandát a že obmedzenia pasívneho volebného práva určené v § 6 cit. zákona sa na tieto voľby nevzťahujú.

(2) O platnosti volieb do prvého Snemu Slovenskej krajiny rozhodne volebný súd.

(3) Prvé zasadnutie Snemu Slovenskej krajiny svolá do mesiaca po voľbách prezident republiky do Bratislavy. Zasadnutie prvého Snemu Slovenskej krajiny až do voľby jeho predsedníctva vedie povereník strany, ktorá pri voľbách dosiahla najväčší počet hlasov. Kým sa Snem neusnesie na rokovacom poriadku, riadí sa obdobnými ustanoveniami rokovacieho poriadku poslaneckej snemovne Národného zhromaždenia.

(4) Členov Slovenskej krajinskej vlády, tvoriacej súčiastku ústrednej vlády, menuje prezident republiky na návrh predsedníctva Snemu Slovenskej krajiny, ak je tento ustavený.

Článok VI.

(1) Zákon tento nadobudne účinnosti dňom jeho vyhlásenia.

(2) V deň vyhlásenia tohto ústavného zákona strácajú platnosť všetky zákony a ustanovenia, ktoré odporujú jeho ustanoveniam i zmenenej ústavnej listine.

Článok VII.

Prevedením tohto ústavného zákona poveruje sa vláda.

Časť druhá.

Zmena ústavnej listiny.

Hlava I.

Všeobecné ustanovenia.

§ 1.

Slovenská krajina je autonomnou čiastkou Česko-Slovenskej republiky.

§ 2.

(1) Na území Slovenskej krajiny úradným a vyučovacím jazykom je reč slovenská.

(2) Príslušníci českého národa ako i úrady, súdy, korporácie, verejné orgány a iné sdruženia zo zemi Českej a Moravskosliezskej môžu v styku s úradmi, súdmi a inými verejnými orgánmi používať českú reč.

(3) Jazykové práva, zabezpečené menšinám v smluve medzi čelnými mocnosťmi spojenými a sdruženými a Česko-Slovenskom, podpísanej v Saint-Germain-en-Laye, dňa 10. septembra 1919, ostávajú nedotknuté.

§ 3.

Na území Slovenskej krajiny uzákoňuje sa krajinská príslušnosť. Podmienkou nadobudnutia krajinskej príslušnosti je domovské právo v niektorej obci Slovenskej krajiny. Štátna príslušnosť nadobúda sa automaticky príslušnosťou krajinskou.

Hlava II. Moc zákonodarná.

§ 4.

(1) Národné shromaždenie vykonáva zákonodarnú moc pre celé územie Česko- Slovenskej republiky vo veciach:

1. ústavnej listiny, jej čiastok, ako aj v otázkach upravujúcich činnosť spoločných zákonodarných, vládnych a výkonných orgánov;
2. vzťahov Česko-Slovenskej republiky k cudzine, vypovedania vojny a uzavretia mieru, obchodnej a tarifnej politiky, vývozu a dovozu;
3. národnej obrany;
4. štátneho občianstva, vyst'ahovalectva, pris'ahovalectva, cestovných pasov;
5. meny, mier a váh, vecí patentov, ochrany vzorkov a ochranných známkov, vymerovania a mapovania;
6. colných;
7. dopravy;
8. pošty, telekomunikácií, poštovnej sporiteľnej a šekovej služby;
9. spoločného rozpočtu, spoločnej uzavierky, štátneho dlhu a schvaľovania pôžičiek pre spoločné potreby štátu a ich použitia;
10. daní, dávok a poplatkov, nakoľko tieto podľa § 18 tohto zákona slúžia na krytie výdavkov spoločných vecí, zásad nepriamych daní vôbec;
11. monopolov, spoločných štátnych podnikov, ústavov a zariadení. Výnimku tvoria štátne lesy a majetky, banské a hutnícké podniky, kúpele, ktorých vlastníctvo a správa prechádza na tú krajinu, na území ktorej sa nachádzajú;
12. právnej úpravy otázok hospodárskych a finančných, ktoré sú potrebné k zabezpečeniu rovnakých súťažných podmienok podnikania.

(2) Na základe súhlasu snemu Slovenskej krajiny Národné shromaždenie môže jednotne riešiť aj iné otázky spoločného záujmu.

§ 5.

(1) K platnosti usnesenia Národného shromaždenia vo veci zmeny ústavnej listiny a ústavných zákonov vôbec je potrebné, aby väčšina, určená v ústavnej listine, zahrňovala v sebe aj primeranú kvalifikovanú väčšinu členov snemovni, zvolených na území Slovenskej krajiny.

(2) Aby zdôraznená bola zásada, že ústredná vláda republiky Česko- Slovenskej má požívať dôveru väčšiny slovenského národa, môže byť jednou tretinou poslancov zo Slovenskej krajiny podaný návrh na vyslovenie nedôvery v smysle § 76 ústavnej listiny. Pre ďalšie pokračovanie platia doterajšie predpisy.

(3) K zákonom vo veciach § 4, odst. 1, bod 12 je potrebné, aby väčšina určená v ústavnej listine zahrňovala v sebe aj primeranú väčšinu členov snemovni zvolených na území Slovenskej krajiny.

§ 6.

Členovia obidvoch snemovni Národného shromaždenia, zvolení na území Slovenskej krajiny, majú hlasovacie právo len v prípade usnášania sa o veciach uvedených v § 4 tohto zákona.

§ 7.

(1) Zákon odhlasovaný Národným shromaždením vo veciach uvedených v § 4 tohto zákona,

týka sa Slovenskej krajiny len, keď sa to v ňom výslovne vypovie.

(2) V takomto prípade zákon nech je vydaný aj v slovenskej pôvodine.

§ 8.

V Stálom výbore ako členovia a náhradníci pomerne budú zastupení členovia oboch snemovní Národného zhromaždenia, zvolení na území Slovenskej krajiny.

§ 9.

(1) Vo všetkých veciach v § 4 tohto zákona neuvedených zákonodarnú moc pre územie Slovenskej krajiny vykonáva Snem Slovenskej krajiny, volený všeobecným, priamym, tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia.

(2) Snem Slovenskej krajiny usnesie sa na ústave Slovenskej krajiny v rámci právneho usporiadania Česko-Slovenskej republiky.

(3) Zmena územia Slovenskej krajiny podľa § 33 ústavnej listiny môže se uskutočniť iba po súhlase 2/3 väčšiny Snemu Slovenskej krajiny.

(4) K medzinárodným smlúvam ktoré sa týkajú kultúrnych, kultových a hospodárskych otázok výlučne slovenských a ktoré spadajú v smysle odseku 1 do právomoci slovenskej krajiny, je potrebný súhlas snemu Slovenskej krajiny.

(5) Ustanovenia § 47 a odst. 1 a 3 § 48 ústavnej listiny vzťahujú sa primerane aj na zákony Snemu Slovenskej krajiny.

(6) Stanovenia §§ 20, 23-26 ústavnej listiny vzťahujú sa aj na členov Snemu Slovenskej krajiny na celom území republiky Česko-Slovenskej.

Hlava III. Moc vládna a výkonná.

§ 10.

Väčšina, potrebná v smysle § 57 ústavnej listiny k volbe prezidenta republiky, musí zahrňovať primeranú väčšinu členov Národného zhromaždenia, zvolených na území Slovenskej krajiny. V prípade, že by tejto väčšiny nebolo možno dosiahnuť, voľba sa odloží na 14 dní, a ak by za tento čas k shode nedošlo, voľba sa vykoná väčšinou, určenou v § 57 ústavnej listiny.

§ 11.

(1) Vládnu a výkonnú moc na území Slovenskej krajiny vo veciach uvedených v § 4 tohto zákona vykonávajú orgány republiky Česko-Slovenskej okrem bodov 4, 6, 7, 8, 10 a 12 § 4 tohto zákona.

(2) Na základe vzájomnej dohody príslušných ministerstiev možno jednotne upraviť otázky spoločného záujmu.

§ 12.

(1) Rozhodovania v ústrednej vláde republiky a podpisovania ich aktov zúčastnia sa členovia Slovenskej krajinskej vlády len vtedy, ak ide o záležitosti, týkajúce sa tiež aj Slovenskej krajiny.

(2) Ak sa vládne nariadenie (§ 84 ústavnej listiny) týka tiež Slovenskej krajiny, podpíše to aspoň jeden člen vlády zastupujúci Slovenskú krajinu.

§ 13.

(1) Zamestnanci ústrednej štátnej správy na území Slovenskej krajiny budú sa prijímať predovšetkým z pomedzi príslušníkov Slovenskej krajiny.

(2) Do spoločných ústredných úradov, ústavov a podnikov bude prijatý počet obyvateľstva Slovenskej krajiny primeraný počet jej príslušníkov.

(3) Na území Slovenskej krajiny bude umiestnený počet jej obyvateľstva primeraný kontingent vojenských útvarov všetkých zbraní a služieb. Príslušníci Slovenskej krajiny zadedia sa predovšetkým do útvarov, ktoré sú umiestené na jej území a podriadené Slovenskému krajinskému veliteľstvu.

§ 14.

(1) Slovenskej krajine, jej ustanovizniam a orgánom zabezpečuje sa pomerné zastúpenie vo všetkých spoločných ústredných ustanovizniach, radách, komisiách, výboroch a pod.

(2) Slovenskej krajine, jej ustanovizniam a orgánom zabezpečuje sa pomerné zastúpenie v medzinárodných organizáciách, úniach, radách, výboroch, komisiách a pod., v ktorých Česko-Slovenská republika dosiahla alebo dosiahne zastúpenie.

§ 15.

(1) Vo veciach, pod bodmi 4, 6, 7, 8, 10 a 12 § 4 ako aj v ostatných v § 4 tohto zákona neuvedených veciach, vládnu a výkonnú moc vykonávajú autonómne orgány Slovenskej krajiny.

(2) Vo veciach bodu 6 a 10 § 4 pokračujú krajinské orgány podľa predpisov spoločných ministerstiev.

(3) Hospodárenie štátnych dopravných podnikov (body 7 a 8 § 4 tohto zákona) usporiada sa podľa zásady, že Slovenská krajina samostatne a na svoj účet hospodári.

(4) Veci celoštátneho a spoločného záujmu budú riešené dohodou príslušných orgánov. K tomu účelu možno zriadiť aj spoločné orgány.

(5) Vládnu a výkonnú moc na území Slovenskej krajiny vykonáva krajinská vláda, zodpovedná Snemu Slovenskej krajiny.

§ 16.

(1) Súdnu ochranu proti správny úradom Slovenskej krajiny vo veciach spadajúcich v smysle § 15 tohto zákona do ich právomoci poskytuje v najvyššej stolici súd složený z neodvislých sudcov zriadený na Slovensku pre územie Slovenskej krajiny.

(2) Podrobnosti upraví zákonom Snem Slovenskej krajiny.

(3) Dokiaľ nebude zriadený Najvyšší správny súd na území Slovenskej krajiny, terajšia právomoc Najvyššieho správneho súdu zostáva nedotknutá.

Hlava IV. Sudcovská moc.

§ 17.

(1) Súdnictvo na území Slovenskej krajiny vykonávajú sudy, v to počítajú Najvyšší súd, zriadené na území Slovenskej krajiny.

(2) Dokiaľ nebude zriadený Najvyšší súd na území Slovenskej krajiny, terajšia právomoc Najvyššieho súdu zostáva nedotknutá.

(3) Všade, kde hlava štvrtá ústavnej listiny hovorí o úprave osobitným zákonom, myslí sa na zákon Snemu Slovenskej krajiny.

**Hlava V.
Spoločné výdavky.**

§ 18.

(1) Na úhradu výdavkov spoločných vecí, vpočítajúc do nich aj službu štátneho dlhu, určený je výnos ciel, monopolov a spoločných štátnych podnikov a výnos nepriamych daní, ktoré určí Národné shromaždenie zákonom.

(2) Ku zcudzeniu majetku, ktorý podľa § 4, ods. 11 prechádza do vlastníctva krajín, potrebný je súhlas Národného shromaždenia.

§ 19.

Slovenská krajina, jej príslušníci, ich ústavy a podniky budú účastní na vecných výdavkoch rozpočtu spoločných vecí, podobne na spoločných fondoch, dotáciách a iných výhodách zo spoločných štátnych a štátom spravovaných prostriedkov v pomere daňového výnosu.

Syrový v. r.

tiež na miesto prezidenta republiky podľa § 60 ústavnej listiny.

Dr. Tiso v. r.

Dr. Kalfus v. r.

Teplanský v. r.

Dr. Bukovský v. r.

Černák v. r.

Kajdoš v. r.

Dr. Ďurčanský v. r.

Husárek v. r.

Lichner v. r.

Dr. Feierabend v. r.

Dr. Karvaš v. r.

Dr. Zenkl v. r.

Vološin v. r.

Ing. Vavrečka v. r.

Dr. Chvalkovský v. r.

Révay v. r.

Černý v. r.

Dr. Bačinský v. r.